

студії із соц. та політ. психології. – К., 2008. – Вип. 20 (23). – 228 с. - С 20-35.

5. Изард К.Е. Психология эмоций/ Кэррол Э. Изард. — СПб., 2012. 464с:

6. Plutchik R. The emotions: facts, theories, and a new model. / R. Plutchik. N.Y.: Random Hause, 1962.

Герман К. В., Левонюк О. В., Проценко С. О., Голубєва М. О.

КРЕАТИВНІСТЬ: СУЧАСНІ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ЗНАЧУЩІСТЬ РОЗВИТКУ ЦІЄЇ НАВИЧКИ

Вступ. У сучасних умовах трансформації організації навчання, змісту освіти, методів навчання, педагогічних технологій, форм організації навчання в освітньому процесі загальноосвітніх шкіл і закладів вищої освіти змінюються вимоги до майбутніх фахівців, до їхніх знань, умінь, навички, компетентностей, які будуть затребувані у 2022-2030 роках. Наразі освіта та її якість відіграє провідну роль у конкурентоздатності особистості на ринковій праці. Якість освіти населення тієї чи іншої країни відображає рівень соціально-економічного розвитку суспільства в цілому.

Виклад основного матеріалу. Суть креативності не є однозначною, а навпаки – дуже багатогранною [6]. Зміст цього поняття розглядається багатьма дослідниками, як здатність до творчої діяльності (Л. Виготський, В. Фрицук, О. Ярошинська), що на пряму залежить від загальних властивостей особистості (Є. Гергель, Дж. Гілфорд, Е. Торренс) та здатності індивіда виходити за межі загальноприйнятого й мислити оригінально та унікально (Ф. Баррон, Л. Виготський, І. Гриненко, С. Медник), а також, як процес прояву власної індивідуальності (О. Войтенко, О. Яковлева) [5]. Сутність цієї категорії також прирівнюють до загальних творчих здібностей людини, які можуть проявлятися як у мисленні, так і у відчуттях, спілкуванні, окремих видах діяльності, та

характеризувати особистість як у цілому, так і її окремі сторони, а також продукти її діяльності й процес їхнього створення [3, с. 222].

На Давоському економічному форумі ще у 2020 р. у звіті про майбутнє професій було названо навички, які слід формувати, щоб задовольнити виклики сьогодення. Для порівняння наводимо перелік навичок, які було виділено у 2015 р. та ті, які було виділено у 2020 р.

У 2015 р. головними навичками було визначено: 1) вирішення складних проблем (Complex Problem Solving) (*переклад із англійської тут та далі – О. Л.*), 2) взаємодія з людьми (Coordinating with Others), 3) управління персоналом (People Management), 4) критичне мислення (Critical Thinking), 5) перемовини (Negotiation), 6) контроль якості (Quality Control), 7) клієнтоорієнтованість (Service Orientation), 8) винесення суджень та прийняття рішень (Judgment and Decision Making), 9) активне слухання (Active Listening), 10) креативність (Creativity) [3].

У 2020 р. головними навичками було визначено: 1) вирішення складних проблем, 2) критичне мислення, 3) креативність, 4) управління персоналом, 5) взаємодія з людьми, 6) емоційний інтелект (Emotional Intelligence), 7) винесення суджень та прийняття рішень, 8) клієнтоорієнтованість, 9) перемовини, 10) когнітивна гнучкість (Cognitive Flexibility) [3]. Як бачимо, навичка «креативність» увійшла в трійку лідерів, тоді як в 2015 посідала лише останню позицію в рейтингові.

У той же час, потрібно розібратися, який вкладається зміст в поняття «креативність». У сучасних філософських, психологічних, педагогічних словниках та енциклопедіях підхід до змісту дефініції «креативність» різноманітний. Лаконічне визначення подає В. Бусел: «Креативність... Творча, новаторська діяльність» [2, с. 583]. У «Вільному тлумачному словнику» зазначається: «креативний 1. Здатний до вироблення нових, оригінальних ідей та їх втілення, спрямований на творчість; творчий» [1]. В. Шапар зазначає: «КРЕАТИВНІСТЬ (від лат. creatura – створення) –

здатність породжувати незвичайні ідеї, відхилитися від традиційних схем мислення, швидко вирішувати проблемні ситуації. Серед інтелектуальних здібностей виділена в особливий тип» [7].

Американська психологічна асоціація визначає «креативність» як «здатність створювати або розробляти оригінальні роботи, теорії, техніки чи думки» [8]. Далі зауважується, що «творча особистість зазвичай демонструє оригінальність, фантазію та виразність. Не можливо проаналізувати чи з'ясувати, чому одна людина є більш креативною, ніж інша, але творчість видається дуже сталою рисою» [5].

Висновки. Процес формування змісту дефініції «креативність» пройшов довгий та тернистий шлях в історії науки (філософії, психології, культурології, педагогіки т. і.). Наразі можна констатувати, що ця категорія відображає складний, багатоаспектний, поліфункціональний феномен.

Суттєво збільшується значущість формування та розвитку креативності на різних ступенях сучасної як вітчизняної так і зарубіжної освіти.

Високий рівень розвитку креативності починає відігравати кардинальну роль у конкурентоздатності особистості на ринковій праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вільний тлумачний словник. Новітній онлайн словник української мови (2013 – 2018). URL: <http://sum.in.ua/f/kreatyvnyj>
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ, Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
3. Всесвітній економічний форум: майбутнє професій і 10 топ-навичок для 2025 року. URL: <https://osvitanova.com.ua/posts/4427-vsesvitnii-ekonomichnyi-forum-maibutnie-profesii-i-10-top-navychok-dlia-2025-roku>
4. Зинченко В. П., Мещеряков Б. Г. Большой психологический словарь. СПб : Прайм-Еврознак, 2003. 632 с.
5. Павленко В. Теорії креативності / W. Pawlenko // *Rozwój nowoczesnej edukacji i nauki – stan, problemy, perspektywy*. [red.: J. Grzesiak, I. Zymomrya, W. Ilnytskyj]. Konin – Użhorod – Drohobycz : Posvit, 2018. S. 214-217.

6. Павленко В. В. Креативність: сутнісна характеристика поняття / В. В. Павленко // *Креативна педагогіка*. Вип. 11. С. 120-131.
7. Шапар В. Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків : Прапор, 2007. 640 с.
8. APA Dictionary of Psychology. URL: <https://dictionary.apa.org/creativity>

Гірник А.М., Сімак О.О.

ЗАЛАГОДЖЕННЯ СТУДЕНТАМИ РЕАЛЬНОГО КОНФЛІКТУ ЯК СКЛАДОВА ПРАКТИКУМУ З МЕДІАЦІЇ (в умовах епідемії covid-19)

В попередній публікації ми докладно висвітлили організаційні та етичні аспекти роботи студентів-медіаторів з боржниками Наукової бібліотеки НаУКМА (далі – бібліотеки), а також те, як відбувалася їх підготовка до спілкування з боржником в 2020 році (див. 1, с. 27 - 28). Ми не будемо це повторювати, бо в 2021 році змістовно працювали так само, як попереднього року, хоча в режимі дистанційного навчання. Практикум з медіації проходили 22 студенти. Бібліотека надавала прізвище, ім'я та ім'я по-батькові боржників, номер мобільного телефону, назву неповернутих книжок, розмір нарахованої пені. Кожен студент-медіатор спочатку отримував інформацію про двох боржників. Якщо контакти виявлялися недійсними або боржник не відповідав на телефонні дзвінки і письмові повідомлення, то бібліотека надавала інформацію щодо інших боржників. Загалом була надана інформація про 58 боржників, з яких 22 повернули примірники (крім того, зроблена заміна 7-ми примірників, студенти-боржники сплатили нараховану пеню). Також було залагоджено кілька конфліктних випадків, коли книжка була повернута у фонди, але не списана з читача, який вважався боржником. Результативні переговори з боржниками склали лише близько 38% від їх загальної кількості, що пояснюється кількома причинами. По-перше, частина наданої контактної інформації застаріла (змінився номер телефону і електронна пошта) і контакту з боржником не відбулося, по-друге, частина боржників вже